

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. A. Ojoga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Sîrbu, V. Buhnaci)

Î N C H E I E R E

07 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Sîrghii Valeria, reprezentată de avocatul Trohin Lilia,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Raetchi Eduard împotriva lui Rusnac Valeriu și Sîrghii Valeria cu privire la constatarea nulității absolute a contractului de donație cu revenirea părților la poziția inițială, radierea înscrierii din Registrul bunurilor imobile și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse cererile de apel depuse de Rusnac Valeriu și Sîrghii Valeria și menținută hotărârea din 30 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),

c o n s t a t ă :

La 19 iunie 2019, Raetchi Eduard s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Rusnac Valeriu și Sîrghii Valeria cu privire la constatarea nulității absolute a contractului de donație cu revenirea părților la poziția inițială, radierea înscrierii din Registrul bunurilor imobile și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 22 august 2016, s-a adresat în instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Rusnac Valeriu, solicitând încasarea datoriei în sumă de 16 000 de dolari SUA, a dobânzii de întârziere, sumele pretinse rezultând dintr-un raport obligațional de împrumut încheiat între reclamant și Rusnac Valeriu, stabilit și confirmat prin recipisa din 22 mai 2016. Concomitent cu cererea de chemare în judecată a fost depusă și cerere de asigurare a acțiunii prin aplicarea sechestrului pe 1/10 cotă-parte și 9/20 cote-părți din bunurile imobile situate în mun. Chișinău, str. XXXXXX și înregistrate la acel moment după pârâțul Valeriu Rusnac, cât și pe alte bunuri mobile și imobile (inclusiv mijloace bănești din conturi bancare, cote-părți din societăți cu răspundere limitată, acțiuni din societățile pe acțiuni, mijloace de transport etc) care aparțin lui Rusnac Valeriu.

Reclamantul a notat că, cererea de asigurare a acțiunii a fost respinsă prin încheierea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 05 decembrie 2016, încheierea

dată fiind contestat la 07 decembrie 2016 cu recurs la Curtea de Apel Chișinău.

Totuși, în viziunea reclamantului, conștientizând că este urmărit pentru datorii prin intermediul instanței de judecată, precum și faptul că chestiunea privind asigurarea acțiunii rămâne actuală până la soluția instanței de recurs, pârâtul a început să transfere activele din patrimoniul său pe numele altor persoane de încredere, să le tănuiască, în scopul eschivării de la răspunderea ce putea surveni în temeiul unei hotărâri judecătorești, astfel, fiind ghidat de scopurile sus-menționate, în luna ianuarie-februarie 2017 (după depunerea recursului asupra încheierii de respingere a cererii de asigurare a acțiunii), pârâtul Rusnac Valeriu a început să pregătească actele pentru transferul proprietății (înstrăinarea bunurilor), inclusiv să restabilească actele de proprietate, anterior pierdute.

În așa mod, pârâtul Rusnac Valeriu a obținut la cererea sa, duplicatul nr. 15/31 din 16 februarie 2017 al contractului de donație nr. 7-504 din 16 mai 1996, precum și alte acte în temeiul cărora acesta a dobândit dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile urmărite.

La 17 martie 2017, fiind examinat recursul împotriva încheierii de respingere a cererii de asigurare a acțiunii, Curtea de Apel Chișinău a admis recursul declarat în interesele reclamantului și a dispus aplicarea sechestrului pe bunurile imobile ce aparțineau cu drept de proprietate lui Rusnac Valeriu, și anume asupra a 1/10 cotă-parte și 9/20 cote-părți din bunurile imobile situate în mun. Chișinău, str. XXXXXX.

Cunoscând despre aceste circumstanțe, și anume despre aflarea pe rol a cererii de recurs, având ca obiect solicitarea soluționării în fond a cererii de asigurare a acțiunii cu aplicarea sechestrului asupra bunurilor imobile ce-i aparțineau cu drept de proprietate, la 15 martie 2017, pârâtul Rusnac Valeriu a încheiat contractul de donație nr. 1430 cu pârâta Sîrghii Valeria, care este fiica acestuia, prin care a donat ultimei 11/20 cote-părți din bunurile imobile, în aceiași zi la 15 martie 2017, ziua în care a fost încheiat contractul de donație, acesta a fost prezentat la oficiul teritorial cadastral pentru înregistrarea dreptului de proprietate după noul titular al dreptului - Sîrghii Valeria.

Reclamantul a punctat că, pârâtul Rusnac Valeriu, cunoscând despre faptul că instanța de recurs urma să se expună în legătură cu aplicarea măsurilor de asigurare pe bunurile imobile și mobile ce îi aparțin cu drept de proprietate pentru asigurarea executării hotărârii judecătorești eventual defavorabile acestuia, a înstrăinat cu două zile înainte de pronunțarea hotărârii judecătorești pe marginea aplicării măsurilor de asigurare (cu titlu gratuit) cota sa parte în mărime de 11/20 din bunurile imobile prin transferul dreptului de proprietate fiicei sale Sîrghii Valeria, însă primul continuă să exercite dreptul de proprietate (actele de posesie, folosință și dispoziție) asupra bunurilor imobile transcrise pe altă persoană.

Analizând consecutivitatea faptelor și conduita părților, reclamantul a considerat că la caz sunt incidente prevederile care impun constatarea nulității contractului de donație nr. 1430 din 15 martie 2017 în temeiul art. 221 alin. (1) Cod civil care prevede că actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este nul.

Litigiul inițiat între reclamant și pârât, în cadrul căruia ultimul era urmărit pentru încasarea datoriei, a fost examinat în fond, iar prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 26 decembrie 2017, cererea de chemare în judecată

depusă de către reclamant împotriva lui Rusnac Valeriu a fost admisă integral, fiind dispusă încasarea de la Rusnac Valeriu în temeiul recipisei suma împrumutului în mărime de 16000 dolari SUA, dobânda de întârziere în sumă de 3610,74 dolari SUA și taxa de stat în sumă de 11 485,78 de lei.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2018 a fost respinsă cererea înaintată în interesele lui Rusnac Valeriu, de repunere în termenul legal pentru declararea apelului și a fost restituită părții apelante cererea de apel, declarată împotriva hotărârii primei instanțe, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 08 august 2018, recursului declarat de Rusnac Valeriu a fost restituit.

În procedura de executare silită conform înscrisurilor prezentate de către executorul judecătoresc, s-a constatat că pârâtul debitorul nu mai deține active materiale, mijloace bănești ori bunuri din contul cărora ar putea fi stinsă creanța reclamantului, astfel, reclamantul a subliniat că, fraudă pârâtului constă în înstrăinarea intenționată și cu bună-știință, cu titlu gratuit a bunurilor în situația în care conștientiza că are obligația de a stinge creanța scadentă față de reclamant, respectiv, a notat reclamantul că, prin înstrăinarea efectuată, pârâtul intenționat a transferat bunurile imobile pe ruda de gradul I, în scop de a evita executarea obligației față de reclamant și a face imposibilă satisfacerea creanței.

În viziunea reclamantului, momentul înstrăinării imobilelor, după scadența creanței urmărite de reclamant și cu două zile înainte de pronunțarea hotărârii instanței de judecată privind aplicarea sechestrului asupra bunurilor imobile, caracterul gratuit al înstrăinării, precum și faptul că persoana căreia bunurile au fost înstrăinate este fiica debitorului, permit de a deduce că terțul a participat în complicitate cu debitorul la fraudă, or, terțul/pârât a acceptat donația, încheind actul juridic respectiv, astfel, a precizat reclamantul că, în acest concurs de circumstanțe și conduită a părților, actul juridic încheiat între Rusnac Valeriu și Sîrghii Valeria este inopozabil față de reclamant și urmează a fi constatat nul în temeiul naturii sale fictive.

În instanță reclamantul a solicitat constatarea nulității absolute a contractului de donație nr. 1430 din 15 martie 2017 încheiat între Rusnac Valeriu și Sîrghii Valeria, cu revenirea părților la poziția inițială, radierea înscrierii din Registrul bunurilor imobile și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 30 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial.

A fost constatată nulitatea absolută a contractului de donație nr.1430 din 15 martie 2017, încheiat între Rusnac Valeriu și Sîrghii Valeria, cu revenirea părților la poziția inițială.

A fost obligată IP Agenția Servicii Publice să radieze din Registrul bunurilor imobile a înscrierii efectuate în baza contractului de donație nr.1430 din 15 martie 2017, cu privire la dreptul de proprietate a lui Sîrghii Valeria asupra cotei-părți în mărime de 11/20 din bunurile imobile vizate, cu înscrierea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile după Rusnac Valeriu.

A fost încasată, în mod solidar, de la Rusnac Valeriu și Sîrghii Valeria în beneficiul lui Raetchi Eduard suma de 4690,38 de lei cu titlu de taxă de stat și suma de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică.

În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

A fost încasate, în mod solidar, de la Rusnac Valeriu și Sîrghii Valeria la bugetul de stat cheltuielile suportate de instanța de judecată în legătură cu soluționarea cauzei în mărime de 48,65 de lei.

Prin decizia din 25 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile de apel depuse de Rusnac Valeriu și Sîrghii Valeria și menținută hotărârea din 30 septembrie 2022 a Judecătoriai Chișinău (sediul Centru).

Pentru a hotărî astfel, instanțele ierarhic inferioare au reținut că, în luna februarie 2017, Rusnac Valeriu a obținut duplicatul contractului de donație nr. 7-504 din 16 mai 1996, în urma căruia a obținut dreptul de proprietate asupra bunului imobil pe care intenționa să-l doneze fiicei, astfel, în luna februarie 2017, pârâtul a inițiat acțiuni în sensul acumulării actelor în privința bunului imobil, la 14 martie 2017, bunul imobil a fost supus evaluării, și la 15 martie 2017 a fost încheiat contractul de donație în privința acestuia, constatându-se caracterul pripit al contractului de donație, din care rezultă alte scopuri ale părților contractante, decât transmiterea cu titlu gratuit a bunului imobil.

Instanțele au concluzionat că, pârâtii au dus în eroare notarul public declarând că bunurile imobile nu sunt sechestrate, or aceștia cunoșteau despre faptul că pe rolul Curții de Apel Chișinău se află chestiunea aplicării sechestrului în scopul asigurării acțiunii. În cadrul procedurii de executare în cauza anterioară dar și în cadrul audierii părților în instanța de apel, pe marginea prezentei spețe, Rusnac Valeriu a recunoscut că nu are bunuri care pot fi urmărite și că acesta continuă să locuiască în bunurile imobile donate fiicei sale. Ba mai mult, noul proprietar al bunurilor imobile Sîrghii Valeria, nu a locuit în ele, aflându-se peste hotarele țării, iar potrivit materialelor cauzei anume Rusnac Valeriu a inițiat lucrări de reparație al acestor bunuri urmărind scopul îmbunătățirii lor și continuarea domicilierei sale în ele.

În fine, ținând cont de perioadele de referință de examinare a cauzei civile depuse de Raetchi Eduard împotriva lui Rusnac Valeriu cu privire la încasarea datoriei și cererilor de asigurare a acțiunii, contrapuse exact cu acțiunile pârâtului de înstrăinare a bunurilor imobile care îi aparțin, instanțele au ajuns la concluzia că pârâtul Rusnac Valeriu și pârâta Sîrghii Valeria au încheiat contractul de donație din 15 martie 2017, care are un caracter fictiv, fără intenția ca acesta să producă efecte juridice, or, cu certitudine s-a stabilit, că manifestarea de voință a lui Rusnac Valeriu de a dona imobilul fiicei sale este una falsă pentru acel moment, având scopul final de a schimba proprietarul imobilului, pentru ca acesta să nu poată fi urmărit în scopul executării silite a documentului executoriu, iar lipsa intenției părților contractante de a da naștere, modifica sau stinge drepturi și obligații civile, atrage după sine nulitatea absolută a actului juridic încheiat.

La 17 octombrie 2022, Sîrghii Valeria, reprezentată de avocatul Trohin Lilia, a contestat cu recurs decizia din 25 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului a invocat faptul că la emiterea deciziei instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 25 mai 2022, expediată în adresa părților abia la 07 septembrie 2022. Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Sîrghii Valeria, reprezentată de avocatul Trohin Lilia, inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Sîrghii Valeria, reprezentată de avocatul Trohin Lilia, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentei cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a

pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurenței, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acesteia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de către Sîrghii Valeria, reprezentată de avocatul Trohin Lilia.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Sîrghii Valeria, reprezentată de avocatul Trohin Lilia.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh